

MARICA BARTOLOVA:

Velika noč.

eselo so pritrkovali Veliko soboto zvonovi vseh ljubljanskih cerkvá.

Od glavnega ljubljanskega kolodvora proti Dravljam stoji dolga vrsta železniških voz, v katerih bivajo rodovine, ki so še brez stanovanja.

Toplo je sijalo pomladansko solnce, in od peščenih tal se je odbijala skoraj poletna vročina. Gospodinje so pritrdirile vrvi ob železniških vozovih ter sušile obleko in perilo, ki so ju oprale za praznike prejšnji dan. Njih obrazi so resni, žalostni; one pa delajo kakor stroj brez volje in brez veselja.

Ob vsakem železniškem vozu sloni lestva, da hodijo siromaki po njej v svoje žalostno bivališče.

Na eni lestvi sedi Joško, štirinajstletni deček iz solnčne Goriške. Poleg lestve pa stoji nekaj let mlajši Tone, ki je bil nekje na Krasu doma. Počitnice imata, se grejeta na solncu in se pogovarjata prav živahno.

»Oh, kako je bilo lepo pri nas,« je pravil Joško. »Naša hiša je bila ob veliki cesti; le dvorišče je bilo med cesto in med našo hišo. — Zadaj je bil velik vrt, kjer je raslo toliko sadja, oj, toliko! In naša kuhinja, hm, ta šele! Mama vedno toži, da je tu v vagonu vse črno, vse zamazano; kaj ne bo v tem večnem dimu in prahu! Seveda, če se zmisli na svojo kuhinjo, jo kar pretrese. Bila je bela, lepa, prijazna in solnčna. Bilo je v njej lepo posebno pozimi, ko smo se greli ob dobrem, toplém štedilniku. Tu zmrzujemo že tretjo zimo, poleti je pa tako strašna vročina, da komaj dihamo. Nekoliko dni potem, ko smo bežali, je granata razdejala naš dom. Za zemljišče smo dobili nekaj malega, ki je izginilo že davno.«

»Mi tudi nimamo nič več,« je dejal Tone, »oče je prodal hišo in vrt za nizko ceno, da smo mogli tem hitreje zbežati pred fašisti,* ki jih je bilo vedno več in ki so bili vedno hujši. Glej, letos je že druga Velika noč brez potic, brez kolačev, brez vsega!«

»Moja pa tretja,« je dejal žalostno Joško.

»Bog ve, koliko bo še takih!« je vzdihnil Tone.

* Fašisti so požgali slovenske Narodne domove in mnogo hiš Slovencev in Hrvatov v Primorju.

»Ne, Tone,« je dejal Joško; »one dni sem čital v listih, da je v Zagrebu nekdo, ki postavlja hiše v enem tednu, in sicer prav ceno. Vedno prigovarjam očetu in ga prosim, naj pozve, ker bi jaz jako rad imel že zopet svoj dom.«

»Res? Jaz bom tudi prosil očeta,« je vzkliknil Tone veselo; »saj moj oče komaj čaka, da bi imel košček vrta.«

»A kdo nam da prostor za hišo, kdo nam da denar?« je rekel tiho in žalostno Joško. Vstal je, vtaknil roke v žep in odšel s Tonetom s povešeno glavo in zamišljeno ob progji. —

* * *

Ob železniškem tiru glavnega ljubljanskega kolodvora so barake, v katerih stanujejo ruski begunci. Črne, borne in žalostne so te barake. Za vsako rodovino je en sam prostor za vse. Nič drugega ni v njih nego gole štiri stene, trdo ležišče in v kotu peč ali majhen železen štedilnik. Pred barakami tekajo po črnem prahu mali ruski otroci, starejša deca se pa pogovarja med seboj.

»Čez teden dni bo naša Velika noč,« pravi dvanajstletna Sonja.

»Joj, kako je bilo lepo doma!« je vzkliknil štirinajstletni Feodor. »Kako dobri so bili pirožki!«*

»Že štiri leta nismo praznovali Velike noči s pirožkami,« je rekel nekaj let starejši Dmitrij.

»Jaz se še spominjam, vidva seveda ne, kako je bilo v Rusiji; lepo je bilo tam posebno o Veliki noči.«

»Ali je daleč Rusija?« je vprašala šestletna Ksenija, ki so jo odnesli iz domovine, ko je imela šele nekoliko mesecev.

»Daleč, daleč,« so se oglasili vsi, »daleč in lepo je tam kakor nikjer na svetu.«

Zopet so se oglasili zvonovi iz vseh cerkvá, da se je tresel zrak in da ti je prihajalo milo pri srcu.

Vaše mamice, slovenski otroci, so vam pripravljale velikonočnega kruha, sladkih potic, pirhov in drugih dobrih jedil. Vam je lepo, toplo pri srcu, saj ste doma, saj imate vsega, česar potrebujete. Spomnite se svojih nesrečnih bratcev in sestic tam ob glavnem ljubljanskem kolodvoru!

* Rusko sladko pecivo.

